

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทย
ในต่างประเทศ กรณีศึกษา: แรงงานไทยในสิงคโปร์

จัดทำโดย นายเฉลิมพล ทันจิตต์
รหัส 4001

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ
กรณีศึกษา: แรงงานไทยในสิงคโปร์

จัดทำโดย นายเฉลิมพล ทันจิตต์
รหัส 4001

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การให้ความคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศเป็นภารกิจสำคัญยิ่ง ซึ่งได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาโดยตลอด รัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศทุกยุคทุกสมัยได้จัดทำนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านนี้ และยังได้กำหนดให้การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป เนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องและมีส่วนในการส่งเสริมซึ่งกันและกัน

รายงานการฉบับนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ซึ่งสิงคโปร์เป็นประเทศที่คนไทยไปทำงาน ศึกษา และพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก โดยในปี 2552 มีการประมาณการไว้ถึง 45,000 คน และมีกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดถึง 41,543 คน ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าว การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว และหากได้ดำเนินการแล้วประสบปัญหาและอุปสรรคใด ก็สมควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น เพราะจะเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและคนไทยในสิงคโปร์

แรงงานไทยในสิงคโปร์ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีภูมิลำเนาเป็นเกษตรกรจากภาคอีสานและภาคเหนือ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรกรรมและมีรายได้ไม่เพียงพอ จึงตัดสินใจไปทำงานในต่างประเทศเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ซึ่งสิงคโปร์เป็นอีกหนึ่งที่หมายที่แรงงานไทยให้ความสนใจ เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับประเทศไทย มีคนไทยอาศัยอยู่จำนวนมาก มีความใกล้เคียงกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และความเป็นอยู่ เป็นสังคมที่มีคนหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ จึงเชื่อกันว่าจะสามารถทำงานและดำรงชีวิตได้อย่างไม่มีปัญหา แรงงานไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคก่อสร้าง อู่ต่อเรือ และปิโตรเคมี โดยมีสัดส่วนในภาคก่อสร้างมากที่สุด

แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบปัญหาหลายอย่างทั้งทางด้านร่างกายและด้านสภาพจิตใจ เนื่องจากเป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและเศรษฐกิจในประเทศ ต้องไปหางานทำในต่างประเทศ ในขณะที่ไม่สามารถพูดหรือสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ในขณะที่เดียวกันมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบดูแล มีภาระหนี้สิน จึงเป็นสภาวะความกดดันทางด้านจิตใจ นอกจากนี้ ต้องเจอกับสภาพการทำงานที่หนักและอันตราย สภาพความเป็นอยู่ไม่ดี มีความเครียดและความวิตกกังวลใน

ปัญหาทางบ้านและปัญหาครอบครัว สภาพความเป็น อยู่ไม่ถูกสุขลักษณะ ขาดการเหลียวแลจากหน่วยงานไทยและหน่วยงานในท้องถิ่นเท่าที่ควร

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ จึงได้ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ โดยมีเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และประโยชน์ที่ได้รับและความคาดหวัง ดังนี้

เป้าหมาย – ให้ความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยปรากฏชัดในสังคมสิงคโปร์ เพื่อให้สังคมท้องถิ่นรับรู้ถึงการมีตัวตนอย่างสร้างสรรค์ และในมุมมองที่ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของชุมชนแรงงานไทย

แนวทางการดำเนินงาน – (ก) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม (ข) เตรียมความพร้อมให้พึ่งพาตนเองได้ (ค) สร้างความตระหนักรู้ในท้องถิ่น

ประโยชน์ที่ได้รับและความคาดหวัง – เกิดความรู้สึที่ดีของคนไทยในต่างประเทศที่มีต่อหน่วยงานรัฐ และเกิดความเชื่อมั่นว่าสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่เป็นที่พึ่งได้ของประชาชน และแรงงานไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิงคโปร์ได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี โดยได้รับการยอมรับจากสังคมสิงคโปร์ รวมทั้งเกิดเครือข่ายชุมชนแรงงานไทยคอยสนับสนุนการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และหน่วยงานไทยอื่นๆ

ที่ผ่านมา สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ได้ดำเนินงานผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อาทิ การดูแลความเป็นอยู่และเยี่ยมแรงงานไทย การจัดงานวันชาวไทยสัมพันธ์ พระบารมีปกเกล้าฯ โครงการตรวจสุขภาพแรงงาน การจัดประชุมกลุ่มย่อยและจัดทำรายงาน เรื่องโรคไหลตายกับสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์ การจัดพิมพ์หนังสือ “คนไกลบ้าน: ทำให้การของคนไทยในสิงคโปร์ ฯลฯ

ผู้ศึกษาได้ใช้ทฤษฎีการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP มาประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ดำเนินการประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แนวทางการดำเนินงานที่ใช้อยู่มีความเหมาะสม และเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ แม้ว่าจะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ก็ตาม เนื่องจากการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาดำเนินการ และต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง

ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะที่สามารถดำเนินการได้ทันที แม้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จะมีข้อจำกัดต่างๆ ทั้งในเรื่องงบประมาณและบุคลากร หรือความต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล การปรับปรุงก็ยังสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องเพิ่มงบประมาณและบุคลากร แต่ดำเนินการ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อเสนอแนะและวิธีดำเนินการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ภารกิจ บุคลากร และ

งบประมาณ สำหรับการปรับปรุงภายในองค์กร ทั้งในส่วนสมรรถนะของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในปัจจุบัน รวมทั้งปรับวิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมายและความคาดหวังที่กำหนดไว้

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study: IS) ฉบับนี้ จะไม่สามารถสำเร็จ ลุล่วงไปได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน กล่าวคือ ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา ศาสตราจารย์ ดร. สร้อยตระกูล อรรถมานะ และศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม คำแนะนำและข้อวิจารณ์ที่ได้มอบให้เป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านที่ให้ความกรุณาแก่ผู้ศึกษาตลอดการอบรม และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการที่เกี่ยวข้องที่ได้ร่วมมือกันให้การอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 นี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษาและระเบียบวิธีการศึกษา	2
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา	4
2.1 แนวคิดทฤษฎี	4
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	9
บทที่ 3 ผลการศึกษา	10
3.1 การปฏิบัติงานบริการประชาชนในการคุ้มครองและดูแลคนไทย ในสิงคโปร์ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์	10
3.2 ข้อมูลพื้นฐานแรงงานไทยในสิงคโปร์	12
3.3 สภาพปัญหาที่แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบ	14
3.4 การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง	14
3.5 กิจกรรมและโครงการเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้าง ชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์	17
3.6 การประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชน แรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง	22
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	26
4.1 สรุปผลการศึกษา	26
4.2 ข้อเสนอแนะ	27
บรรณานุกรม	32
ประวัติผู้เขียน	33

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ความเชื่อมโยงของนโยบายรัฐบาลและแผนยุทธศาสตร์ระดับหน่วยงาน พ.ศ. 2553 – 2556	11
ตารางที่ 2	สถิติผู้เสียชีวิตชาวไทยด้วยสาเหตุหัวใจล้มเหลว พ.ศ. 2540 – 2552	20
ตารางที่ 3	การปรับปรุงงานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ ภารกิจการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในสิงคโปร์	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

การให้ความสำคัญคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศเป็นการกิจที่มีความสำคัญยิ่งของกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยทุกแห่งทั่วโลกเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยภารกิจนี้ได้ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและคำแถลงนโยบายรัฐบาลมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความสำคัญและนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้การการให้ความสำคัญคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันทีทันที่

ข้อมูลสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ระบุว่า เมื่อปี 2552 มีคนไทยพำนักอยู่ในสิงคโปร์ประมาณกว่า 45,000 คน โดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง ปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมอื่น ๆ คิดเป็นจำนวน 41,543 คน (ณ เดือน ส.ค. 2552) ส่วนที่เหลือเป็นคนไทยที่มาทำงานในสาขาวิชาชีพอื่นๆ นักเรียน นักศึกษา นักธุรกิจ และคนไทยที่สมรสกับ ชาวสิงคโปร์ ทั้งนี้จำนวนแรงงานไทยดังกล่าวมีทั้งที่เดินทางไปทำงานอย่างถูกกฎหมาย และมีบางส่วนที่ลักลอบเข้าไปทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต

แรงงานไทยถือเป็นกลุ่มคนสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้สร้างรายได้และนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมหาศาลในแต่ละปี จึงสมควรต้องได้รับการดูแลจากภาครัฐอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การไปทำงานของแรงงานไทยในสิงคโปร์แม้ว่าจะเดินทางไปทำงานอย่างถูกกฎหมายก็ตาม ยังประสบปัญหาต่างๆ มากมาย อาทิ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างทั้งในเรื่องค่าจ้างและความเป็นอยู่ การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการทำงาน การทำผิดกฎหมายท้องถิ่นของแรงงานไทย นอกจากนี้ ยังคงประสบปัญหาทางด้านจิตใจและในแง่ ที่ต้องย้ายจากถิ่นที่อยู่ของตนเองไปทำงานในต่างประเทศ และไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือสื่อสารได้ดีกับคนในท้องถิ่น เกิดความหวาดหวั่นซึ่งปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการดูแล อาจนำไปสู่การดื่มสุราและใช้ยาเสพติดของแรงงานไทย และการประกอบอาชญากรรมและกระทำความผิดอื่นๆ ตามมา

หน่วยงานไทยในสิงคโปร์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้ความคุ้มครองและดูแลแรงงานไทยในสิงคโปร์ คือ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และสำนักงานแรงงานในสิงคโปร์ (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน) จึงมีภารกิจสำคัญยิ่งในการดูแลสภาพความเป็นอยู่ ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเมื่อแรงงานไทยประสบปัญหา ให้การดูแลให้แรงงานไทยสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ไม่ถูกกดขี่ ข่มเหง หรือรังแกจากบุคคลหรือหน่วยงานในสิงคโปร์ นอกจากนี้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการมีตัวตนของแรงงานไทยในสิงคโปร์ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากชาวสิงคโปร์และหน่วยงานในท้องถิ่น ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการ และมีลักษณะเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ

ผู้ศึกษาเห็นว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุในส่วนของภารกิจการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ จะต้องดำเนินการ โดยเป็นการทำงานเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับแรงงานไทยมิให้เกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน ยังเป็นการใช้งบประมาณที่มีจำกัดอย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์ แทนการใช้งบประมาณในการช่วยเหลือภายหลังเกิดปัญหาหรือความเสียหายขึ้นแล้ว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างชุมชนไทยให้เข้มแข็งในกลุ่มแรงงานไทยในสิงคโปร์ ผ่านการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

1.2.2 นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และมีสัดส่วนสูงมากในจำนวนคนไทยที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ

1.3 ขอบเขตการศึกษาและระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในสิงคโปร์ โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานไทย ผ่านการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบเขตการพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้

1) นโยบายรัฐบาลและแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศในเรื่องการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

2) ข้อมูลพื้นฐาน สภาพความเป็นอยู่ ปัญหาและอุปสรรคของแรงงานไทยในสิงคโปร์และการดำเนินงานด้านการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในสิงคโปร์ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

3) ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารจัดการการบริการประชาชนในส่วนของ การคุ้มครองและดูแลคนไทยในต่างประเทศให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

1.3.2 ระเบียบวิธีการศึกษา

1) ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆ โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลระหว่างการดำเนิน รวมทั้งจากประสบการณ์การทำงานที่รับผิดชอบในฐานะเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ก) แรงงานไทยในสิงคโปร์ ข) การกิจการบริการประชาชนของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ค) สภาพปัญหาที่แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบ ง) กิจกรรมและโครงการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

(3) ประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมและโครงการที่เป็นการคุ้มครองและดูแลแรงงานไทย และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ โดยเลือกใช้ทฤษฎีแบบจำลองการประเมินผลที่เหมาะสม รวมทั้งใช้การสอบถามข้อมูลจากแรงงานไทยที่เข้าร่วมกิจกรรม ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการหารือกลุ่มย่อยกับเครือข่ายชุมชนแรงงานไทย เพื่อขอทราบข้อคิดเห็นและความพึงพอใจ สำหรับการจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

อนึ่ง หากระยะเวลาเอื้ออำนวย ผู้ศึกษาเห็นว่า การประเมินผลโดยการออกแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องได้ประเมินภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ จะทำให้ได้รับผลการประเมินที่ครอบคลุมและครบสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

กระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ และหน่วยงานไทยในต่างประเทศที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จ และตระหนักถึงปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อพึงระวังต่างๆ เพื่อพิจารณาใช้เป็นตัวอย่าง แนวทางการดำเนินงานในด้านนี้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

ทฤษฎีการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP Model ของ Daniel . L. Stufflebeam เป็นทฤษฎีการประเมินผลที่ใช้กับการบริหาร โครงการหรือการบริหารงาน ซึ่งกำหนดให้การประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยแบ่งประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท

2.1.1 การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C)

เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2.1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation: I)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา เทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน เป็นต้น ตลอดจนข้อจำกัดด้านต่างๆ

2.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)

เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น การประเมินกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ

2.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ/เป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการและการประเมินผล เรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย / แผนงาน / โครงการ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย

ทั้งนี้ สามารถจำแนกการประเมินผลโครงการแบบ CIPP ได้ 4 ระยะ ดังนี้

- 1) การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงาน (Pre-evaluation) บางครั้งเรียกว่า การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study)
- 2) การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน (On-going evaluation) เป็นการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน (Monitoring) และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ
- 3) การประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post-evaluation)
- 4) การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดการดำเนินโครงการ เพื่อตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผู้ศึกษาจะนำทฤษฎีการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP Model มาปรับใช้กับการประเมินผลการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลให้ความช่วยเหลือและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ เพื่อรวบรวมข้อมูลแนวทางการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ และปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อพึงระวังต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้อ้างอิงเอกสารเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาและประมวลข้อเสนอแนะต่างๆ ประกอบด้วย

2.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ส่วนที่ 6 แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ มาตรา 82

รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศและพึงถือหลักการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ตลอดจนต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

รัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ ตลอดจนต้องให้ความคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

2.2.2 คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2551 (รัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ข้อ 7 นโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7.9 คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทย แรงงานไทย และภาคธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ และสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนไทยในต่างประเทศ

2.2.3 คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2554 (รัฐบาลนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ข้อ 7 นโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7.7 สนับสนุนการทูตเพื่อประชาชน ค้ำครองผลประโยชน์ของคนไทย คุณแลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ประกอบอาชีพและมีถิ่นฐานในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทและความแข็งแกร่งของชุมชนชาวไทยในการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย

2.2.4 แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2553 – 2556¹

1) วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการเสริมสร้างสถานะและบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศอย่างมีเกียรติและสมศักดิ์ศรี ทั้งทางด้านเสถียรภาพและความมั่นคงทาง การเมือง สักยภาพ ความเจริญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางสังคม ตลอดจนนำโอกาสจากกระแสโลกาภิวัตน์มาสู่สังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) พันธกิจหลัก

(1) ปกป้องรักษาและส่งเสริมสถานะและผลประโยชน์ของไทยในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(2) สร้างนักการทูตที่มีจิตสำนึกและมีความเข้าใจในสังคมไทย ตลอดจนมีความเชี่ยวชาญและรอบรู้ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นตัวแทนในการรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ

(3) ให้ความคุ้มครอง ส่งเสริม และดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถอยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ตลอดจนให้บริการแก่ประชาชนด้านการกงสุล

3) ยุทธศาสตร์

(1) รักษาสถานะความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ของไทย

(2) ขยายความร่วมมือในกรอบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

(3) พัฒนาการให้บริการด้านการต่างประเทศ

(4) พัฒนางานบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการดำเนินภารกิจต่างประเทศ

¹ กระทรวงการต่างประเทศ, เอกสารแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2553 – 2556.

4) เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

- (1) ไทยมีความสัมพันธ์ฉันมิตรกับประเทศทั่วโลก ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศหุ้นส่วนยุทธศาสตร์และมีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับโลกมุสลิม
- (2) ไทยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการดำเนินความร่วมมือในกรอบสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ และเวทีระหว่างประเทศ
- (3) การให้บริการด้านการกงสุล งานพิธีการทูต การให้คำปรึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และการให้ความรู้ด้านการต่างประเทศ แก่สาธารณชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) กระทรวงการต่างประเทศมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุนการดำเนินภารกิจต่างประเทศให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้

2.2.5 วิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมการกงสุล

1) วิสัยทัศน์

ดำรงไว้ซึ่งการเป็นหน่วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนไทยทั้งในและนอกประเทศ และกระจายงานบริการด้านกงสุลไปทุกภูมิภาคด้วยนวัตกรรม เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนตามนโยบาย “การทูตเพื่อประชาชน”

2) พันธกิจ

- (1) ประสานและอำนวยความสะดวกสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในการให้ความช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศภายใน 24 ชั่วโมง
- (2) ดำเนินมาตรการ / โครงการป้องกันปัญหาการค้ำมนุษย์ทั้งในและนอกประเทศ
- (3) จัดตั้งสำนักงานหนังสือเดินทางในส่วนภูมิภาคตามความเหมาะสม และจัดหน่วยหนังสือเดินทางเคลื่อนที่ไปยังจังหวัดต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้รับบริการอย่างทั่วถึง
- (4) ขยายงานบริการด้านการกงสุล ณ สำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราวทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดด้วยการเพิ่มงานบริการรับเรื่องส่งต่อในการให้ความช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ และงานบริการด้านนิติกรณ์

2.2.6 การบริหารจัดการงานบริการประชาชนในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1)²

รายงานการศึกษานี้มุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพของงานบริการประชาชนในต่างประเทศ เพื่อให้คนไทยมีความเชื่อมั่นต่อสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ว่า สามารถเป็นที่พึ่งของคนไทยได้อย่างแท้จริง โดยได้ศึกษาและเสนอแนะว่า กระทรวงการต่างประเทศโดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการงานบริการประชาชนในต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นได้ ภายใต้ข้อจำกัดในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและปัญหาความต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล ซึ่งขาดแคลนทั้งงบประมาณและอัตรากำลัง โดยมีข้อเสนอแนะการปรับปรุงการบริหารจัดการงาน – เงิน – คน ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

1) การแก้ปัญหาเรื่องงาน ได้แก่ การจัดระบบงานให้เป็นแบบเดียวกัน ทั่วโลก โดยกรมการกงสุลจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและระเบียบให้เป็นภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาไทย เพื่อให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกใช้เป็นแบบแผนเดียวกัน การปรับปรุงและพัฒนาาระบบฐานข้อมูลคนไทยในต่างประเทศให้เป็นแบบเดียวกันและเชื่อมโยงทั่วโลกและเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย และการสร้างกลไกการทำงานและกำหนดมาตรฐานการช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

2) การแก้ปัญหาเรื่องเงิน ได้แก่ การที่กรมการกงสุลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงกระบวนการงบประมาณตามยุทธศาสตร์พื้นที่ และการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ด้านการคลังเรื่องการช่วยเหลือคนไทยให้มีความยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกำหนดแนวทางการตรวจสอบและการใช้จ่ายเงินที่โปร่งใส

3) การแก้ปัญหาเรื่องคน ได้แก่ การที่กรมการกงสุลและสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ ร่วมกันแก้ปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของบุคลากรและการบริหารจัดการช่วงเปลี่ยนผ่านหน้าที่ของบุคลากร การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความพอเพียงและทำงานอย่างมีคุณภาพ มีจิตสาธารณะ

ผลการศึกษารูปได้ว่า ประสิทธิภาพของงานบริการประชาชนขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นจึงอยู่ที่การแก้ไขปัญหา “คน” เป็นหลัก เพราะคนคือหัวใจ

² พรรณพิมล สุวรรณพงษ์, (2552), การบริหารจัดการงานบริการประชาชนในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศให้เกิดผลสัมฤทธิ์, รายงานผลการศึกษาศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ.

สำคัญของการพัฒนา โดยการปรับปรุงแก้ไขทุกเรื่องทำได้ด้วยการสร้างคนเป็นคนดี มีจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และมีความพอเพียง และโดยที่การปลูกฝังจริยธรรมนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายและใช้เวลาานานจึงต้องดำเนินการในทุกระดับอย่างต่อเนื่องให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารสูงสุดต้องให้ความสำคัญ เอาใจใส่อย่างจริงจัง และทำตัวเป็นแบบอย่าง

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ผู้ศึกษาจะนำนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ และผลการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องข้างต้นมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์และประเมินผลกิจกรรม โครงการด้านการดำเนินงานให้ความคุ้มครองและดูแลแรงงานไทยในสิงคโปร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ เพื่อตระหนักรู้ถึงปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อพึงระวังต่างๆ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็น แนวทางการพัฒนางานในด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

ผลการศึกษา

3.1 การบริการประชาชนในการคุ้มครองและดูแลคนไทยในสิงคโปร์ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

การบริการประชาชนในการคุ้มครองและดูแลคนไทยในสิงคโปร์ถือเป็นภารกิจงานที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นภารกิจงานที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรื่อยมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการ นอกจากนี้ ทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและบรรจุไว้ในคำแถลงนโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรีมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้ตระหนักดีในภารกิจหน้าที่นี้ และได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศที่กำหนดพันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการดำเนินการทั้งในระดับกระทรวงและในระดับกรมกงสุลที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน เพื่อให้กรมการกงสุลซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติทำงานร่วมกับ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ แบ่งโครงสร้างงานกงสุลหรืองานบริการประชาชนเป็น 3 ด้าน คือ

- (1) งานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทย
- (2) งานหนังสือเดินทาง สัญชาติ และนิติกรณ์
- (3) งานตรวจลงตราให้กับชาวต่างชาติ

โดยให้ความสำคัญต่องานคุ้มครองและดูแลคนไทยในลำดับต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ เนื่องจากสิงคโปร์มีคนไทยและแรงงานไทยพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก และการเดินทางระหว่างไทยและสิงคโปร์มีความสะดวกสามารถเดินทางได้ทั้งทางเครื่องบินและรถยนต์ (ผ่านมาเลเซีย) และมีค่าใช้จ่ายไม่สูง จึงมีชาวไทยเดินทางไปสิงคโปร์เพื่อท่องเที่ยวและประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมาก และมีบางส่วนเข้าไปทำงาน ผิดกฎหมาย อาทิ ค้าบริการทางเพศ และลักลอบทำงาน โดยไม่ได้รับอนุญาต

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงของนโยบายรัฐบาลและแผนยุทธศาสตร์ระดับหน่วยงาน

พ.ศ. 2553 – 2556

นโยบายรัฐบาล	ความเชื่อมโยงระดับหน่วยงาน (กระทรวงการต่างประเทศและกรมการกงสุล)			
	พันธกิจหลัก	ยุทธศาสตร์	เป้าหมายการบริการของหน่วยงาน	กลยุทธ์หน่วยงาน
ข้อ 7 นโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 7.7 สนับสนุนการทูตเพื่อประชาชน คุ่มครองผลประโยชน์ของคนไทย ดูแลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ประกอบอาชีพและมีถิ่นฐานในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทและความแข็งแกร่งของชุมชนชาวไทยในการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย	ให้ความคุ้มครอง ส่งเสริม และดูแล สิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถอยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ตลอดจนให้บริการแก่ประชาชนด้านการกงสุล	ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการให้บริการด้านการต่างประเทศ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ 3 การให้บริการด้านการกงสุล งานพิธีการทูต การให้คำปรึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และการให้ความรู้ด้านการต่างประเทศ แก่สาธารณชนอย่างมีประสิทธิภาพ	คนไทยในต่างประเทศได้รับการบริการและการดูแล คุ่มครองอย่างทั่วถึง ชุมชนคนไทยในต่างประเทศมีความเข้มแข็ง มีความภูมิใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทย และใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข และมีศักดิ์ศรี	1. คุ่มครองและดูแลคนไทยในต่างประเทศในทุกรูปแบบ โดยการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากและเสริมสร้างชุมชนไทยให้เข้มแข็ง

ที่มา (กระทรวงการต่างประเทศและกรมการกงสุล)

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ดำเนินงาน โดยยึดมั่นตามนโยบายต่างประเทศของ รัฐบาลและพันธกิจของกระทรวงการต่างประเทศ ที่ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีตัวตนของชุมชนไทยในสิงคโปร์ และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนแรงงานไทยผ่าน การดำเนินกิจกรรมและ โครงการต่างๆ ร่วมกัน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้กับสาธารณชนคน ไทยในสิงคโปร์และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสิงคโปร์ให้รับรู้ถึงการมีตัวตนของชุมชนแรงงาน ไทยในเชิงสร้างสรรค์ และในมุมมองที่เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรี ตลอดจนสนับสนุนการบริการ ประชาชนให้ครอบคลุมทุกมิติ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

ตัวอย่างสำคัญของคำเนิการตามนโยบายดังกล่าว คือ ความร่วมมือระหว่าง สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ สนับสนุนกลุ่มแรงงานไทยในสิงคโปร์ ให้รวมกลุ่มกันเป็นองค์กรที่เรียกว่า “สมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์” นับตั้งแต่ปี 2546 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีตัวตนของชุมชนแรงงานไทย และสนับสนุนให้สมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์กรและเตรียมความพร้อมให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะในด้านงานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแรงงานไทยในสิงคโปร์ ซึ่งถือเป็นชุมชนไทยที่ใหญ่ที่สุดในสิงคโปร์

3.2 ข้อมูลพื้นฐานแรงงานไทยในสิงคโปร์

3.2.1 ในสิงคโปร์มีจำนวนคนไทยทั้งสิ้นกว่า 45,000 คน และเป็นจำนวนแรงงานไทย 41,543 คน โดยมีบริษัทสิงคโปร์ที่จ้างแรงงานไทยรวม 281 บริษัท¹ (ณ เดือนสิงหาคม 2552)

ส่วนที่เหลือเป็นคนไทยที่ทำงานในสาขาวิชาชีพอื่นๆ นักเรียน นักศึกษา นักธุรกิจ และคนไทยที่สมรสกับชาวสิงคโปร์ นอกจากนั้น ยังมีคนไทยอีกจำนวนหนึ่งที่เดินทางเข้า – ออกสิงคโปร์เป็นประจำในลักษณะนักท่องเที่ยว และได้รับอนุญาตให้พำนักคราวละไม่เกิน 30 วัน เพื่อลี้ภัยการทำงาน นำสินค้ามาขาย และค้าบริการทางเพศ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การเดินทางโดยรถทัวร์ในเส้นทางอำเภอหาดใหญ่ – มาเลเซีย – สิงคโปร์

ทั้งนี้ ในช่วงที่อุตสาหกรรมการก่อสร้างของสิงคโปร์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เคยมีการประมาณการว่า ในปี 2542 มีแรงงานไทยทำงานอยู่ในสิงคโปร์กว่า 65,000 คน

3.2.2 ค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานไทย คือ 23 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อวัน² และมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

3.2.3 แรงงานไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มแรงงานที่ได้รับใบอนุญาตทำงานใน 2 ประเภทประกอบด้วย

1) ระดับ Worker Permit คือ เป็นแรงงานไร้ทักษะ และมีเงินเดือนพื้นฐานไม่เกิน 1,800 ดอลลาร์สิงคโปร์

2) ระดับ S Pass คือ เป็นแรงงานทักษะปานกลาง หรือประเภทช่างเทคนิค

¹ ข้อมูลสถิติจากสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

² ค่าจ้างมาตรฐานของแรงงานไทยที่สำนักงานแรงงานในสิงคโปร์ได้กำหนดไว้

เงินเดือนพื้นฐาน 1,800 ดอลลาร์สิงคโปร์ ขึ้นไป

3.2.4 แรงงานไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคก่อสร้าง อยู่ต่อเรือ และปีโตรเคมี โดยมีสัดส่วนในภาคก่อสร้างมากที่สุด การจ้างงานขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจทั้งในประเทศสิงคโปร์และเศรษฐกิจโลกเพราะมีความเชื่อมโยงกันสูงมาก ทั้งนี้ เมื่อสภาวะเศรษฐกิจถดถอยจะส่งผลกระทบต่อการจ้างแรงงานไทย เนื่องจากปริมาณงานลดลง เกิดการเลิกจ้างงานก่อนหมดสัญญา หรือไม่ต่ออายุสัญญาจ้างงานเมื่อสัญญาสิ้นสุดลง สำหรับกลุ่มแรงงานที่ยังสามารถทำงานต่อไปได้ จะมีรายได้ลดลง เนื่องจากไม่มีการทำงานล่วงเวลา เป็นผลให้รายได้ลดลงมาก และบางส่วนถูกกำหนดให้พักงานเป็นระยะๆ

3.2.5 แรงงานไทยส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีภูมิลำเนาเป็นเกษตรกรจากภาคอีสานและภาคเหนือ ในระยะหลังเริ่มมีแรงงานจากภาคกลางเพิ่มขึ้นบ้าง แรงงานไทยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ และมีอายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี ซึ่งแรงงานที่มีวัยสูงขึ้นนี้ส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้วและมีบุตรเฉลี่ย 1 – 2 คน ส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรกรรม และมีรายได้ไม่เพียงพอ ในขณะที่สภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยอยู่ในช่วงถดถอย การหางานอื่นทำเป็นเรื่องยากและมีค่าจ้างแรงงานต่ำ จึงจำเป็นต้องตัดสินใจไปทำงานในต่างประเทศเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ซึ่งสิงคโปร์เป็นอีกหนึ่งที่หมายที่แรงงานไทยให้ความสนใจ เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับประเทศไทย มีคนไทยอาศัยอยู่จำนวนมาก มีความใกล้เคียงกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และความเป็นอยู่ เป็นสังคมที่มีคนหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ จึงเชื่อกันว่าจะสามารถทำงานและดำรงชีวิตได้อย่างไม่มีปัญหา

3.2.6 การเดินทางไปทำงานที่สิงคโปร์ของแรงงานไทยมีทั้งที่ไปโดยใช้บริการบริษัทจัดหางาน และที่เดินทางไปด้วยตนเอง โดยส่วนใหญ่เดินทางไปโดยผ่านบริษัทจัดหางาน และต้องเสียเงินค่านายหน้าประมาณ 50,000 บาท ต่อราย³ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าที่กระทรวงแรงงานกำหนดไว้

3.2.7 แรงงานไทยในสิงคโปร์ส่วนใหญ่จะทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมและหรือพักอยู่ที่หอพักคนงานที่ตั้งอยู่ในย่านชานเมือง ซึ่งมีวันหยุดงานสัปดาห์ละ 1 วัน คือ วันอาทิตย์ และมักจะนัดหมายรวมตัวกันที่อาคารโกลเด้น ไมล์ คอมเพล็กซ์ (Golden Mile Complex) เพื่อพบปะสังสรรค์และรับประทานอาหารร่วมกัน รวมทั้งจับจ่ายสินค้าและเครื่องปรุงอาหารของไทยเพื่อนำกลับไปปรุงอาหารที่หอพักในช่วงวันหยุดงาน

³ สุภางค์ จันทวานิช, (2544), ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยเพื่อการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3.3 สภาพปัญหาที่แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบ

แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบปัญหาหลายอย่างทั้งทางด้านร่างกายและด้านสภาพจิตใจ เนื่องจากเป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและเศรษฐกิจในประเทศ ต้องไปหางานทำในต่างประเทศ ในขณะที่ไม่สามารถพูดหรือสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ในขณะที่เดียวกันมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบดูแล มีภาระหนี้สิน จึงเป็นสภาวะความกดดันทางด้านจิตใจ นอกจากนั้น ต้องเจอกับสภาพการทำงานที่หนักและอันตราย สภาพความเป็นอยู่ไม่ดี ขาดการเหลียวแลจากหน่วยงานไทย และหน่วยงานในท้องถิ่นเท่าที่ควร โดยสรุปแล้วสภาพปัญหาที่แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบสามารถจำแนกได้ ดังนี้

(1) ทำงานหนักต่อเนื่องเป็นเวลานาน ข้ามวันข้ามคืนเพื่อรับค่าล่วงเวลา และแรงงานให้เสร็จตามที่นายจ้างต้องการ ประเภทงานและสถานที่ทำงานมีลักษณะเป็นอันตราย ไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ สกปรก และไม่ถูกสุขลักษณะ (3D-job: Dirty, Dangerous, and Degrading) ทำให้เกิดความเครียดและความเหนื่อยล้าสะสม

(2) อยู่คนเดียว ไม่มีครอบครัวดูแลเรื่องอาหารการกินและความเป็นอยู่

(3) ทำงานในสภาพแวดล้อมที่แปลกแยกแตกต่างและไม่คุ้นเคย

(4) รับประทานอาหารไม่เพียงพอและไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่ได้รับประทานอาหารเช้า อาหารที่นายจ้างจัดไม่ถูกปาก และบางครั้งนำเสีย

(5) หอพักแอด คณงานต่างชาติมีวิถีความเป็นอยู่ที่แตกต่าง เป็นผลให้พักผ่อนไม่เพียงพอ

(6) เมื่อเจ็บป่วยต้องดูแลตนเอง ซื่อyarับประทานเอง ไม่กล้าไปพบแพทย์เพราะมีปัญหาการสื่อสาร และกังวลว่าเรื่องค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลที่มีราคาสูง

(7) มีความเครียดและความวิตกกังวลในปัญหาทางบ้านและปัญหาครอบครัว เช่น หนี้สิน การศึกษาของบุตร ความเป็นอยู่ของครอบครัว ภรรยาสามีใหม่ เป็นต้น และบางรายยังมีความเครียดจากการทำงานในสิงคโปร์ มีปัญหากับนายจ้าง ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ

(8) สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีค่าครองชีพสูงมาก ทำให้รายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอ

(9) แรงงานไทยมักชอบดื่มสุรา เล่นการพนัน และใช้บริการทางเพศ ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น และในบางครั้งไม่มีเงินส่งให้กับครอบครัวในประเทศไทย

3.4 การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง

ในสิงคโปร์สัดส่วนประชากรไทยที่มากที่สุด คือ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมีจำนวน 41,543

คน⁴ โดยประมาณการรายได้โดยเฉลี่ยของแรงงานไทยที่ส่งกลับประเทศไทยให้กับ ครอบครัวในแต่ละปีพบว่า มีสูงถึงเกือบ 7,000 ล้านบาท ซึ่งคำนวณจากการส่งเงินกลับบ้านของแรงงานไทยเฉลี่ยคนละ 538.5 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน หรือ 6,546.2 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปี⁵

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ตระหนักถึงนโยบายการเสริมสร้างชุมชนไทยให้เข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญต่อชุมชนแรงงานไทย ซึ่งเป็นประชากรไทยกลุ่มใหญ่ที่สุด แต่ด้วยโอกาสมากที่สุดในสิงคโปร์ ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา แรงงานไทยมีการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรเรียกว่า “สมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์” โดยการก่อตั้งได้รับการสนับสนุนจากสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ และปัจจุบัน สำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณค่าเช่าสถานที่ตั้งสมาคม และสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ การจัดสอนภาษาอังกฤษในวันอาทิตย์ การฝึกอบรมอาสาสมัครแรงงานเพื่อเป็นหูเป็นตาและช่วยประสานงานในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้กับสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ เช่น การให้ความช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ การจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร เป็นต้น

เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และความคาดหวังและประโยชน์ที่ได้รับ

การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็งมีเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และความคาดหวังและประโยชน์ที่ได้รับมี ดังนี้

3.4.1 เป้าหมาย

“ให้ความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยปรากฏชัดในสังคมสิงคโปร์เพื่อให้สังคมท้องถิ่นรับรู้ถึงการมีตัวตนอย่างสร้างสรรค์ และในมุมมองที่ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของชุมชนแรงงานไทย”

3.4.2 แนวทางการดำเนินงาน

1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ผ่านการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ในลักษณะการ outreach ไปยังแรงงานไทย โดยเน้นให้แรงงานไทยร่วมเป็นอาสาสมัครในการดำเนินงาน สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการวางแผน เตรียมการ และปฏิบัติงานจริง เพื่อให้แรงงานไทยเหล่านี้ตระหนักถึงศักยภาพและ

⁴ สถิติสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ ณ เดือนสิงหาคม 2552

⁵ สุภางค์ จันทวานิช, (2544), ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยเพื่อการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เห็นคุณค่าของตนเอง และใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์ แทนการมั่วสุมดื่มสุราและเล่นการพนัน รวมทั้งปลูกฝังให้เกิดความคิดในหมู่คนไทยทั่วไป ว่า แรงงานไทยมีศักยภาพและความสามารถ และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนคนไทยในสิงคโปร์ อาทิ โครงการตรวจสอบสุขภาพแรงงานไทย งานวันชาวไทยสัมพันธ์พระบารมีปกเกล้าฯ การประชุมกลุ่มย่อยเรื่องโรคไหลตายกับสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์ งานวันแรงงาน และการแข่งขันฟุตบอลแรงงานกัฟ ฯลฯ

2) เตรียมความพร้อมให้พึ่งพาตนเองได้

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม เพื่อให้ชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหรือขอรับการสนับสนุนทุกด้านจากหน่วยงานรัฐ ด้วยเป้าประสงค์ข้างต้น จึงได้มุ่งเน้นการต่อยอดการรวมกลุ่มของชุมชนแรงงานไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินงานของสมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์ โดยเน้นการพัฒนาองค์กรให้มี ความชัดเจนและพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ใช้วิธีเข้าร่วมงานในลักษณะที่เลี้ยง เพื่อให้คำแนะนำในการการปรับปรุงโครงสร้างสมาคมเพื่อให้เกิดความชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งช่วยทาบทามให้คนไทยหรือเอกชนไทยที่เป็นที่ยอมรับในชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและร่วมเป็นผู้บริหารสมาคมด้วย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาคม

3) สร้างความตระหนักรู้ในท้องถิ่น

มุ่งเน้นการสร้างความรู้ให้กับสังคมท้องถิ่นทั้งสาธารณชนคนไทยในสิงคโปร์และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสิงคโปร์ ให้รับรู้ถึงการมีตัวตนของชุมชนแรงงานไทย โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ผ่านการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ รวมถึงการดำเนินโครงการร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และภาคเอกชนไทยและสิงคโปร์ในท้องถิ่น อาทิ บริษัท Western Union (ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ) บริษัท SingTel (ผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ) บริษัท Yen Investment (บริษัทสิงคโปร์ที่นำเข้าสินค้าจากประเทศไทย) บริษัท พีทีที อินเทอร์เน็ตเซ็นทรัลเทรดดิ้ง (บริษัทในเครือกลุ่มบริษัท ปตท.) ภัตตาคาร ตะวันแดงสิงคโปร์ (ผู้ประกอบการร้านอาหารจากประเทศไทย) ทั้งนี้ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่แรงงานไทย ช่วยลบภาพลักษณ์ด้านลบในเรื่องการมั่วสุมดื่มสุราและเล่นการพนัน และกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและยอมรับในการมีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาสังคมสิงคโปร์

3.4.3 ความคาดหวังและประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) แรงงานไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิงคโปร์ได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี
- 2) สังคมสิงคโปร์รับรู้ถึงการมีตัวตนของชุมชนแรงงานไทยและให้การยอมรับ

- 3) เกิดเครือข่ายชุมชนแรงงานไทยซึ่งเป็นกลุ่มคนไทยที่มากที่สุดในสิงคโปร์คอยสนับสนุนการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และหน่วยงานไทยอื่น
- 4) แรงงานไทยสามารถพึ่งพากัน ให้ความช่วยเหลือและเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ ลดการพึ่งพาหน่วยงานรัฐ
- 5) เป็นการดำเนินการเชิงรุกที่สำคัญอย่างยิ่งในการป้องปรามและบรรเทาปัญหาด้านการคุ้มครองและดูแลคนไทยที่จะเกิดขึ้น
- 6) การดำเนินการในลักษณะ outreach นี้จะช่วยสร้างความรู้สึที่ดีของคนไทยในต่างประเทศที่มีต่อหน่วยงานรัฐ และเกิดความเชื่อมั่นว่าสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่เป็นที่พึ่งได้ของประชาชน

3.5 กิจกรรมและโครงการเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ดำเนินกิจกรรมและโครงการในด้านการดูแลและคุ้มครองแรงงานไทย และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ในปี 2552 โดยมีตัวอย่างพร้อมรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

3.5.1 กิจกรรมการดูแลความเป็นอยู่และเยี่ยมแรงงานไทย

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ร่วมกับสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ ออกเยี่ยมแรงงานไทยที่พักอยู่ในหอพักแรงงานตามสถานที่ต่างๆ เป็นประจำ เพื่อสอบถามถึงสภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิต ตลอดจนติดตามรับฟังปัญหา และหาทางแก้ไขเพื่อให้ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้กับแรงงานไทย นอกจากนั้น ยังเป็นการตรวจตราดูสภาพหอพักแรงงานว่ามีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขอนามัย ตามหลักเกณฑ์ของทางการสิงคโปร์ หรือไม่ ซึ่งเป็นมาตรการเชิงรุกที่ทำให้นายจ้างซึ่งเป็น ผู้จัดหาหอพักแรงงานจะต้องดำเนินการให้ถูกต้อง และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงาน

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ยังขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดูแลความเป็นอยู่ของแรงงานไทยอีกด้วย อาทิ การขอรับการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ยาตำราหลวงและยาทาแก้นุงจากกระทรวงสาธารณสุข และองค์การเภสัชกรรม เพื่อนำไปแจกจ่ายให้กับแรงงานไทยใช้ดูแลตนเอง รวมทั้งได้ขอรับการสนับสนุนสิ่งของ อาทิ เสื้อยืด หมวก ถุงผ้าใส่ของจากเอกชนสิงคโปร์สำหรับใช้แจกให้กับแรงงานไทยอีกด้วย

3.5.2 โครงการตรวจสุขภาพแรงงาน

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ร่วม กับสภาอากาศไทย และสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ นำคณะแพทย์และพยาบาล ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ คือ อา

ยุทธแพทย์ จิตเวช โรคหัวใจ การเสริมสร้างสุขอนามัยและสมรรถภาพร่างกาย ไปให้บริการตรวจสุขภาพและการรักษาเบื้องต้นแก่แรงงานไทยในสิงคโปร์ พร้อมให้คำแนะนำในการดูแลตนเองเป็นประจำทุกปี โดยการบริการตรวจสุขภาพเป็นการจำลองแบบขั้นตอนการเข้าตรวจสุขภาพจริง ซึ่งประกอบด้วย วัดส่วนสูง ชั่งน้ำหนักและวัดไขมัน วัดความดันโลหิตและชีพจร วัดแรงบีบมือ ตรวจและปรึกษาปัญหาสุขภาพกับแพทย์ ตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ และพิมพ์ผลทดสอบให้กับผู้รับ การตรวจสุขภาพ การดำเนินโครงการในปี 2552 มีแรงงานไทยเข้ารับบริการ 1,250 คน และมี 3 ราย ที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงานและเจ็บป่วยมาก จำเป็นต้องเข้ารับการรักษา โดยเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจเสียชีวิตหรือพิการได้ ซึ่งสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้นำตัวแรงงานดังกล่าวเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลทันที รวมทั้งได้ประสานกับบริษัทนายจ้าง ในเรื่องค่ารักษาพยาบาลด้วย ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่แรงงานไทยไม่ยอมไปพบแพทย์และปฏิเสธการเข้ารับการรักษา คือ มีความกังวลว่าต้องรับภาระคช.รักษาพยาบาลที่มีราคาสูง และอาจถูกปลดออกจากงาน

โครงการตรวจสุขภาพแรงงานนอกจากเป็นการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมการดูแลสุขภาพของแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้มีคุณภาพ ยังสามารถช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้กับแรงงานไทยในสิงคโปร์ ท่ามกลางสภาวะการณ์ที่แรงงานส่วนใหญ่เผชิญกับสถานการณ์เศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ลดลง สภาพความเป็นอยู่แออัด และความเครียดจากการทำงานเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ ในการดำเนินโครงการนั้นนอกจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงการต่างประเทศแล้ว สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ยังได้ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาคเอกชนสิงคโปร์ ซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวข้องกับแรงงานไทย คือ บริษัท Singtel (ผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ) และบริษัท Western Union (ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ) อีกด้วย

3.5.3 การจัดงานวันชาวไทยสัมพันธ์พระบารมีปกเกล้าฯ

เป็นกิจกรรมที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ จัดขึ้นเป็นประจำต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2546 โดยจัดขึ้นในวันอาทิตย์แรกหลังวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ชาวไทยในสิงคโปร์โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานไทยได้ร่วมกันแสดงความจงรักภักดี จุดเทียนชัยถวายพระพร และรับฟังการแสดงพระธรรมเทศนาจากคณะสงฆ์จากสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ และชมการแสดงดนตรีและรับประทานอาหารที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้จัดเตรียมไว้ร่วมกัน ซึ่งการจัดงานในลักษณะนี้เป็นที่ชื่นชอบของแรงงานไทย เพราะเป็นโอกาสให้ได้แสดงความจงรักภักดี และยังได้พบปะสังสรรค์กับพี่น้องชาวไทย เป็นการพักผ่อนหย่อนใจจากความเครียดในการทำงาน

3.5.4 การจัดพิมพ์หนังสือ “คนไกลบ้าน: คำให้การของคนไทยในสิงคโปร์”

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ร่วมกับสมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์ จัดพิมพ์หนังสือคนไกลบ้าน: คำให้การของคนไทยในสิงคโปร์ ซึ่งรวบรวมเรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์จริงของการใช้ชีวิตและการทำงานที่เขียนขึ้นโดยแรงงาน หญิงบริการ และแม่บ้านไทยในสิงคโปร์ เนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- 1) ชีวิตและชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์
- 2) ชีวิตต้องสู้ของสาวไทย
- 3) บ้านทึกเหงื่อของคนชายแรง
- 4) บ้านทึกแม่บ้านไทย

รวมทั้งสิ้น 22 บท มีผู้เขียน 21 คน ที่เป็นแรงงานไทย หญิงไทยที่ค้าบริการทางเพศ หญิงไทยที่สมรสกับชาวสิงคโปร์ วัตถุประสงค์ของการจัดทำหนังสือนี้เป็นไปเพื่อใช้เผยแพร่สู่สังคมไทยทั้งในประเทศไทยและสิงคโปร์ ให้เกิดความตระหนักรู้และรับทราบข้อเท็จจริงและปัญหา ให้หลุดออกจากมายาคติและค่านิยมที่ผิดที่หลงเชื่อไปว่า การทำงานในต่างประเทศมีแต่ความสำเร็จและสุขสบาย ปราศจากความล้มเหลว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อของผู้ที่จะตัดสินใจไปทำงานในประเทศ และให้เข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงของคนไทยในต่างแดน เพื่อเตือนสติกับคนไทยว่า ชีวิตการทำงานของคนไกลบ้านไม่ได้มีแต่ความสะดวกสบาย หากต้องเผชิญหน้ากับการแก่งแย่งแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบค่าจ้างแรงงาน ครอบครัวแตกแยกเพราะใช้ชีวิตห่างบ้านและครอบครัวเป็นเวลานาน รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่และปัญหาสุขอนามัยจนอาจเสียชีวิตได้

ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้ นอกจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงการต่างประเทศแล้ว สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ยังได้ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ และภาคเอกชนสิงคโปร์ ซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวข้องกับแรงงานไทย คือ บริษัท Singtel (ผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ) และบริษัท Western Union (ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ) อีกด้วย

3.5.5 การจัดประชุมกลุ่มย่อยและจัดทำรายงาน เรื่อง “โรคไหลตายกับสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์”

การเสียชีวิตด้วยสาเหตุ “หัวใจล้มเหลว” หรือที่มักเรียกกันในหมู่แรงงานไทยว่า “ไหลตาย” จะมีลักษณะอาการที่ผู้เสียชีวิตได้นอนหลับและไม่รู้สึกตัวอีกเลย หรือในทางการแพทย์คือ หัวใจหยุดทำงาน ซึ่งยังไม่มีข้อพิสูจน์หรือผลการศึกษาชัดเจนที่ระบุได้ว่า สภาพการทำงานเป็นเหตุสะสมที่นำไปสู่การเสียชีวิต เช่น ทำงานหนักโดยพักผ่อนไม่เพียงพอ สถานที่ทำงานไม่ถูกหลักสุขอนามัย ทำงานต่อเรือ ขุดคูโมงค์ ซึ่งมีสารพิษและก๊าซอันตราย ที่พักมีสภาพอับชื้นและแออัด

หรือไม่ถูกสุขลักษณะ

แม้ว่าตัวเลขแรงงานไทยที่เสียชีวิตจากโรคไหลตาย หรืออาการหัวใจล้มเหลวในระยะหลังจะมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับในช่วงปี 2540 – 2541 แต่ในบางปีกลับมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น เช่นในปี 2552 กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจึงจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุการเสียชีวิตที่ชัดเจนและหาหนทางแก้ปัญหา เนื่องจากเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อยาวนานมาตั้งแต่ในอดีต

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ตระหนักดีถึงปัญหาสุขภาพและการเสียชีวิตของแรงงานไทย จึงได้ร่วมกับ ดร. พัฒนา กิติยาษา อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และสมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์ จัดประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง “โรคไหลตายกับสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์” เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2552 เพื่อสัมภาษณ์แรงงานไทยและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดทำเป็นรายงานการศึกษาทางวิชาการ โดยนำเสนอประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับโรคไหลตายและสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์จากมุมมองของแรงงานไทยที่ทำงานและใช้ชีวิตในฐานะแรงงานต่างชาติ ซึ่งเป็นทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอาการไหลตายและภาพรวมด้านสุขภาพของแรงงานไทยในสิงคโปร์

ตารางที่ 2 สถิติผู้เสียชีวิตชาวไทยด้วยสาเหตุหัวใจล้มเหลว พ.ศ. 2540 – 2552

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้เสียชีวิตด้วยสาเหตุหัวใจล้มเหลว (คน)
2540	70
2541	50
2542	27
2543	16
2544	19
2545	18
2546	10
2547	11
2548	12
2549	5
2550	13
2551	14
2552	22

หมายเหตุ - ตัวเลขข้างต้นไม่รวมการเสียชีวิตจากสาเหตุอื่น เช่น อุบัติเหตุ การเจ็บป่วยด้วย โรคอื่น

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์แรงงานไทย พบว่า “ไหลตาย” น่าจะมีสาเหตุสำคัญมาจากความเครียดและปัญหาสุขภาพ ซึ่งสืบเนื่องมาจากการทำงานหนักเพื่อเพิ่มรายได้ จนพักผ่อนไม่เพียงพอ สภาพที่พักผ่อนไม่ถูกสุขลักษณะ และสภาพที่ทำงานเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยแรงงานส่วนใหญ่เห็นว่างานในอุโมงค์ใต้ดินและอุโมงค์เรือเป็นงานที่อันตรายและมีผลต่อสุขภาพมากที่สุด เพราะต้องทำงานในสภาพที่ไม่มีอากาศถ่ายเท และมีสารเคมีที่เป็นพิษ ประกอบกับความเครียดและความกดดันจากครอบครัว ซึ่งแรงงานต้องแบกรับภาระส่งรายได้กลับไปให้ครอบครัว นอกจากนั้น เมื่อเจ็บป่วยก็ไม่ยอมเข้ารับการรักษา เพราะไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และมีความกังวลว่าจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลที่มีราคาสูง และอาจถูกปลดออกจากงาน บางรายเมื่อเข้ารับการรักษา จะต้องทดลองออกค่ารักษาพยาบาลไปก่อนและนายจ้างจ่ายเงินคืนช้าหรือจ่ายไม่ครบ อีกทั้งแรงงานส่วนใหญ่ยังมีอุปนิสัยชอบดื่มสุราอีกด้วย

นอกจากนั้น สถิติดังกล่าวยังพบว่า ในยุคเศรษฐกิจตกต่ำ จำนวนแรงงานไทยที่เสียชีวิตด้วยสาเหตุหัวใจล้มเหลวเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน และลดจำนวนลงเมื่อเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวและดีขึ้น เช่น ในช่วงเศรษฐกิจถดถอยในปี 2540 - 2542 และปี 2550 - 2552 มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของแรงงานไทยในสิงคโปร์ เพราะแรงงานไทยต้องเผชิญกับภาวะการว่างงานที่สูงขึ้น นายจ้างลดเวลาการทำงานและค่าจ้าง รวมไปถึงความเสี่ยงที่อาจถูกนายจ้างเลิกจ้างหรือปลดออกจากงาน ส่งผลให้แรงงานไทยจำนวนมากไม่มั่นใจกับอนาคตและเกิดความเครียด บางส่วนบางส่วนหันเข้าหาสุราพักผ่อนไม่เพียงพอ จนทำให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า “หัวใจล้มเหลว” หรือ “โรคไหลตาย” มีความเชื่อมโยงกันระหว่างสุขภาพกาย สุขภาพจิต และชีวิตสังคมของแรงงานไทยในต่างแดน โดยโรคไหลตายเป็นอาการเจ็บป่วยสะสมหรือ “ทุกขภาวะ” ทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของแรงงานย้ายถิ่น (Accumulated Migrant Suffering) มีสาเหตุพื้นฐานมาจากสภาพการทำงาน สภาพชีวิตจิตใจ และการแบกรับภาระความเครียด ความกดดันจากการทำงานและปัญหาครอบครัว การใช้ชีวิตในต่างแดนอย่างโดดเดี่ยวในสภาพที่ค่อนข้างแร้นแค้น และไม่มีปัจจัยยังชีพที่เพียงพอ ในขณะที่เดียวกัน แรงงานไทยก็ไม่รู้จะจัดการกับชีวิตตนเองอย่างไรให้เหมาะสม เมื่อเผชิญกับปัญหาและความกดดันรอบด้านในการใช้ชีวิตในสังคมต่างแดน

ผลศึกษานี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาเพิ่มเติมของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการดูแลช่วยเหลือแรงงานไทยในต่างประเทศให้เหมาะสม และการศึกษาต่อยอดในเชิงวิทยาศาสตร์และการแพทย์ให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การเสียชีวิตด้วยโรคไหลตาย ซึ่งจะช่วยให้งานด้านการดูแลสิทธิประโยชน์ของแรงงานมีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น โดยสามารถเจรจากับนายจ้างและบริษัทประกันชีวิตในเรื่องสิทธิประโยชน์ของแรงงานได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้รับการชดเชยที่เป็นธรรม หากการเสียชีวิตเป็นผลมาจากการทำงาน และไม่ถูกเอาผิดเอาเปรียบ รวมทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ด้านข้อมูลของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการเวทีชุมชนและ / หรือการลงพื้นที่ในต่างจังหวัดและชุมชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงของการไปทำงานในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเผยแพร่เรื่องโรคไหลตายและประสบการณ์ชีวิตการทำงานที่ยากลำบากและเสี่ยงชีวิตในต่างประเทศให้ได้ตระหนักและรับทราบในวงกว้าง

3.6 การประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง

ผู้ศึกษาใช้ทฤษฎีการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam มาประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง ซึ่งสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้กำหนดเป้าหมาย ความคาดหวังและผลประโยชน์ที่ได้รับ และแนวทางการดำเนินงานขึ้น โดยประเมินจากข้อมูลพื้นฐานของแรงงานไทยและสภาพปัญหาต่างๆ ที่แรงงานไทยประสบ และได้ดำเนินการผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยเน้นว่าการดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางข้างต้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ และมีสิ่งใดจะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.6.1 การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C)

ผู้ศึกษาขอจำแนกสถานะแวดล้อมของการดำเนินการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมาย (แรงงานไทย)

มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ให้เข้มแข็ง เนื่องจากมีแรงงานไทยจำนวนกว่า 40,000 คน ทำงานและอาศัยอยู่ในสิงคโปร์ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาส ระดับการศึกษาไม่สูง ประสบปัญหาเศรษฐกิจ ไม่สามารถหารายได้ยังชีพตนเองและครอบครัวได้เพียงพอ จึงจำเป็นต้องไปทำงานทำในต่างประเทศ ในขณะที่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ และยังคงก้ำกึ่งยืมสินเพื่อจ่ายเป็นค่านายหน้าให้กับบริษัทจัดหางาน โดยมีความมุ่งหวังว่าจะสามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัว อย่างไรก็ดี ในสภาพความเป็นจริง เมื่อไปถึงสิงคโปร์แรงงานไทยส่วนมากมักประสบปัญหาในหลายด้าน สภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ถูกสุขอนามัย สภาพการทำงานที่หนักและอันตราย ความเครียดจากการทำงานและความวิตกกังวลในปัญหาครอบครัว รวมทั้งการขาดที่พึ่งพิงและยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจในขณะที่ต้องจากบ้านเกิดไปทำงานต่างประเทศท่ามกลางปัญหาที่รุนแรง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ

2) ประเด็นปัญหา / ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ

แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบปัญหาต่างๆ มากมายตามที่ผู้ศึกษาได้สรุปไว้ในหัวข้อ 3.3 (สภาพปัญหาที่แรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบ) ซึ่งปัญหาดังกล่าวของแรงงานไทยจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขหรือดูแลเอาใจใส่ เพราะปัญหาเหล่านั้นอาจลุกลามบานปลายไปเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและส่งผลกระทบต่อชุมชนไทยและภาพลักษณ์คนไทยโดยรวมในสิงคโปร์ เช่น ปัญหาอาชญากรรมที่ก่อขึ้นโดยแรงงานไทย ปัญหาการดื่มสุราและเล่นการพนัน ปัญหาสุขภาพที่อาจนำไปสู่การเสียชีวิต

3) ความเหมาะสมของเป้าหมาย

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้กำหนดเป้าหมายสำคัญในการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง คือ “ให้ความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยปรากฏชัดในสังคมสิงคโปร์ เพื่อให้สังคมท้องถิ่นรับรู้ถึงการมีตัวตนอย่างสร้างสรรค์ และในมุมมองที่ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของชุมชนแรงงานไทย”

เป้าหมายข้างต้นถือว่ามีความเหมาะสม สามารถดำเนินการได้ในวิสัยของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักสูงสุดในการคุ้มครองและดูแลคนไทยในสิงคโปร์ โดยควรเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้จะเป็นยกระดับชุมชนไทยในสิงคโปร์ และช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ในด้านการคุ้มครองและดูแลคนไทย

3.6.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation: I)

ผู้ศึกษาเห็นว่า การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็งมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ขอจำแนกปัจจัยเบื้องต้นสำหรับการประเมิน ดังนี้

1) บุคลากรและหน่วยงาน

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์มีบุคลากรที่เป็นข้าราชการจากกระทรวงจากประเทศไทยรวม 9 คน (เอกอัครราชทูต และข้าราชการ 8 คน) และมีลูกจ้างท้องถิ่นฝ่ายกงสุลจำนวน 4 คนที่รับผิดชอบงานคุ้มครองและดูแลคนไทย นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานอื่นๆ อีก 6 หน่วยงาน คือ สำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบก สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารเรือ สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารอากาศ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานและบุคลากรจำนวนมากที่จะสามารถร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีหน่วยงานหลัก คือ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และสำนักงานแรงงานไทยในสิงคโปร์ หน่วยงานที่เหลือเป็นหน่วยงานรอง ทั้งนี้ ปัจจัย

แห่งความสำเร็จ คือ บุคลากรต้องมีจิตสาธารณะ ให้ความสำคัญกับการบริการประชาชน และทุกหน่วยงานต้องกำหนดให้การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยเป็นวาระหลักที่ต้องดำเนินการ

2) งบประมาณ

สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงการต่างประเทศในส่วนของงานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทย ซึ่งรวมถึงภารกิจการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็ง โดยประกอบด้วย งบประมาณหมวดต่างๆ คือ งบประมาณเสริมสร้างชุมชนไทยให้เข้มแข็ง งบประมาณกงสุลสัญจร งบประมาณป้องกันการค้ามนุษย์ งบประมาณสนับสนุนภารกิจเชิงรุก และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการกงสุลร้อยละ 10 นอกจากนี้ หากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงการต่างประเทศมีไม่เพียงพอ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ สามารถขอรับการสนับสนุนจากบริษัทเอกชนของสิงคโปร์และของไทยที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไทยในสิงคโปร์ได้ ซึ่งนับเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณให้กับรัฐบาลได้อีกทางหนึ่ง

3.6.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)

จากแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็งที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้กำหนดไว้ 3 แนวทาง คือ ก) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม ข) เตรียมความพร้อมให้พึ่งพาตนเองได้ ค) สร้างความตระหนักรู้ในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็น แนวทางการดำเนินงานที่มีความชัดเจน สามารถดำเนินการได้ โดยสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ดำเนินการผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ แม้ผลลัพธ์ที่ได้อาจยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมดตามที่กำหนด แต่ถือได้ว่ามีความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เมื่อคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงาน

จากการประเมินสามารถระบุจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ได้ ดังนี้

1) จุดแข็ง (Strengths)

- มีหน่วยงานและบุคลากรจำนวนมากที่สามารถสนับสนุนการทำงานได้
- มีแหล่งงบประมาณสนับสนุนทั้งจากภาครัฐของไทยและภาคเอกชนใน

สิงคโปร์

- มีกลุ่มเป้าหมายที่มีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างชัดเจน
- มีเครือข่ายคนไทยในสาขาอาชีพอื่นที่พร้อมให้การสนับสนุนการ

ดำเนินงาน

2) จุดด้อย (Weakness)

- บุคลากรบางส่วนจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝัง “จิตสาธารณะ”
- บุคลากรบางส่วนยังขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการบริการประชาชน
- การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ให้เข้มแข็งยังมีได้เป็นวาระหลักของทุกหน่วยงาน
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนน้อย ไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนคนไทย / แรงงานไทย

3.6.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการต่างๆ ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ดำเนินการ อาจกล่าวได้ว่า การเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ประสบผลสำเร็จดี

แม้ผลลัพธ์ที่ได้ อาจยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์อย่างเต็มที่ตามที่กำหนดไว้ โดยสามารถพิจารณาจากดัชนีชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

- การตอบรับสนับสนุนจากภาคเอกชนในสิงคโปร์ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการชาวไทยและท้องถิ่น ซึ่งการสนับสนุนทั้งด้านตัวเงินและสิ่งของแก่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ในการดำเนินโครงการ
- การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง (กระทรวงการต่างประเทศ) อย่างต่อเนื่อง
- เกิดเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานไทยที่ให้การสนับสนุนสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ในการจัดงานหรือดำเนินโครงการต่างๆ เช่น การจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร การตรวจสุขภาพแรงงาน การจัดประชุมกลุ่มย่อยเรื่องโรคไหลตาย ฯลฯ ซึ่งแรงงานไทยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในความสำเร็จ
- ชุมชนแรงงานไทยภายใต้การรวมตัวกันในนาม “สมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์” เริ่มพึ่งพาตนเองได้ และมีความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การจัดทำหนังสือเรื่อง คนไกลบ้าน: คำให้การของคนไทยในสิงคโปร์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของแรงงานเหล่านี้ แม้จะมีการศึกษาไม่สูงนัก

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ได้ดำเนินการ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) การกำหนดเป้าหมายของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ (คือ ให้ความเข้มแข็งของชุมชนแรงงานไทยปรากฏชัดในสังคมสิงคโปร์ เพื่อให้สังคมท้องถิ่นรับรู้ถึงการมีตัวตนอย่างสร้างสรรค์ และในมุมมองที่ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของชุมชนแรงงานไทย) มีความชัดเจน และมุ่งสร้างพื้นที่ขึ้นในสังคมสิงคโปร์ให้กับแรงงานไทย ถือเป็น การดำเนินการเชิงรุกที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยการ outreach ไปยังกลุ่มแรงงานไทย แทนการทำงานแบบตั้งรับที่รอให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาหรือตกทุกข์ได้ยากแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ปลายเหตุ นอกจากนั้น การดำเนินการเชิงรุกนี้ยังสามารถตอบโจทย์และแก้ปัญหาในด้านงานคุ้มครองและดูแลคนไทยในแง่ของการป้องปรามและบรรเทาปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

(2) แนวทางการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านที่กำหนดไว้ คือ ก) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม ข) เตรียมความพร้อมให้พัฒนาตนเองได้ ค) ส่งเสริมความตระหนักรู้ในท้องถิ่น เป็นแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม เป็นการใช้กลยุทธ์การทำงานร่วมกันเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานไทย ได้มองเห็นศักยภาพและคุณค่าของตนเอง ถือเป็น การปรับทัศนคติให้ถูกต้องเพื่อเป็นรากฐาน สำหรับการดำเนินงานด้านอื่นต่อไป รวมทั้งยังเป็นการสอนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับแรงงาน เพื่อที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน สำหรับการสร้างความตระหนักรู้ในท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการได้อย่างแนบเนียน และเหมาะสม โดยการดึงภาคเอกชนท้องถิ่นทั้งผู้ประกอบการชาวไทยและชาวสิงคโปร์ที่ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแรงงานไทย เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ทำให้บริษัทเอกชนเหล่านั้น ได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ของแรงงานไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพลักษณ์ในด้านดี ซึ่งมักจะไม่ได้ถูกนำเสนอในสังคมสิงคโปร์ นอกจากนั้น การดึงภาคเอกชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมยังเป็นประโยชน์กับบริษัทเอกชนเหล่านั้น ในแง่ของการทำกิจกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility – CSR)

และเป็นการทำการตลาดกับแรงงานไทยอีกทางหนึ่ง

(3) ในส่วนของความคาดหวังและผลประโยชน์ที่ได้รับนั้น ถือได้ว่า ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าจะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ก็ตาม เนื่องจากการเสริมสร้างชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาดำเนินการ และต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยภายหลังจากดำเนินงาน แรงงานไทยเริ่มมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น ในสายตาของคนท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนในรูปแบบองค์กรก็มีความชัดเจน ได้รับความรู้จักและยอมรับมากขึ้นในสิงคโปร์ นอกจากนี้ คนไทยในสิงคโปร์ เกิดความรู้สึกที่ดีที่มีต่อหน่วยงานรัฐ และเกิดความเชื่อมั่นว่าสถานเอกอัครราชทูตและ สถานกงสุลใหญ่เป็นที่พึ่งได้ของประชาชน

4.2 ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงเพื่อให้งานการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแรงงานไทยในสิงคโปร์ ประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่ตามความคาดหวัง และได้รับประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ ย่อมเกิดผลดีและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม ทั้งต่อประชาชน หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า สามารถดำเนินการได้ทันที ถึงแม้ในสถานการณ์ปัจจุบันจะมีข้อจำกัดต่างๆ ทั้งในเรื่องงบประมาณและบุคลากร หรือความต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล การปรับปรุงก็ยังสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องเพิ่มงบประมาณและบุคลากร แต่ดำเนินการโดยปรับปรุงจากสมรรถนะของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในปัจจุบัน และปรับวิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมายและความคาดหวังที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะและวิธีดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ภารกิจ บุคลากร และงบประมาณ ในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 การปรับปรุงงานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ การกิจการ
เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในสิงคโปร์

1) ด้านภารกิจ

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ	วิธีดำเนินการ
1) การเสริมสร้างชุมชน แรงงานไทยใน สิงคโปร์ให้เข้มแข็ง ยังมีได้เป็นวาระหลัก ของทุกหน่วยงาน ไทยในสิงคโปร์	1) รัฐบาล กระทรวงการ ต่างประเทศ และสถาน เอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ต้องเน้นย้ำความสำคัญของการ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ชุมชนไทยในต่างประเทศให้ เป็นวาระหลักที่ทุกหน่วยงาน ไทยในต่างประเทศต้องให้ ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ เป็นรูปธรรม	1) ต้องกำหนดให้การเสริมสร้าง ชุมชนแรงงานไทยให้เข้มแข็งเป็น วาระหลักของทุกหน่วยงานไทยใน สิงคโปร์ ซึ่งจำเป็นต้องผลักดันทั้ง ที่หน่วยงานต้นสังกัดที่ส่วนกลาง และหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ โดย สามารถแบ่งประเภทของ หน่วยงานในพื้นที่ได้เป็น 2 ประเภท คือ ก) หน่วยงานหลัก คือ สถานเอกอัครราชทูตหรือ สถาน กงสุลใหญ่ และสำนักงานแรงงาน ข) หน่วยงานรอง คือ หน่วยงาน ไทยอื่นๆ
2) การดำเนินงานยังไม่ เป็นลักษณะเชิงรุก เพียงพอ	2) มุ่งเน้นการทำงานเชิงรุกแทน การตั้งรับและเริ่มปฏิบัติงาน เมื่อเกิดปัญหากับกลุ่มแรงงาน ไทยแล้ว	2) เร่งดำเนินกิจกรรมและ โครงการใน รูปแบบที่เป็นการ outreach ไปยัง กลุ่มแรงงานไทย ต้องเน้นการเข้า หากกลุ่มแรงงานไทยเพื่อให้ข่าวสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อสร้าง ความไว้วางใจและแสดงให้เห็น เห็นว่าสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ให้ความสำคัญใส่ใจ ซึ่งจะ นำไปสู่ความเชื่อมั่นของแรงงาน ไทยที่มี ต่อหน่วยงานรัฐ

2) ด้านบุคลากร

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ	วิธีดำเนินการ
1) บุคลากรบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในการบริการประชาชน	1) ปลุกฝังจิตสำนึกการบริการประชาชนและทัศนคติที่ดีและมี “จิตสาธารณะ” ให้กับบุคลากรของหน่วยงานตั้งแต่ในระดับบริหารไปจนถึงระดับปฏิบัติ	1) กระทรวงการต่างประเทศ และ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์กำหนดนโยบายองค์กรอย่างชัดเจนว่าให้ความสำคัญในเรื่องการมีทัศนคติเชิงบวกในการบริการประชาชนและมี “จิตสาธารณะ” เป็นลำดับต้น และจัดกิจกรรมหรือหารีร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อปลุกฝังบุคลากร
2) บุคลากรและการส่งผ่านหน้าที่ในต่างประเทศขาดความต่อเนื่อง	2) ปรับปรุงการส่งมอบงานและการส่งผ่านหน้าที่ราชการให้เป็นระบบ	2) กรมการกงสุลควรจัดทำแบบรายงานการรับส่งมอบงาน ให้สถานเอกอัครราชทูตและ สถานกงสุลใหญ่ปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
3) การให้ความสำคัญและเอาใจใส่บุคลากรทุกระดับ	3) ยกย่อง และเชิดชูบุคลากรที่ดี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	3) สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ ส่งเสริมและเผยแพร่การทำงานของบุคลากรที่ดีในโอกาสต่างๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้เป็นแบบอย่างและชักจูงให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ดีในองค์กร รวมทั้งควรรายงานกระทรวงการต่างประเทศให้ทราบด้วย
4) การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานยังขาดการบูรณาการและขาดการทำงานเป็นทีมเท่าที่ควร	4) สร้างจิตสำนึกการทำงานเป็นทีมและการทำงานแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง	4) สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ต้องกำหนดนโยบายการทำงานกับทีมประเทศไทยให้ชัดเจนในประเด็นนี้ และสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกหน่วยงานเกิดความตระหนักและให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างบูรณาการ

3 ด้านงบประมาณ

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ	วิธีดำเนินการ
งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีปริมาณน้อย ไม่สอดคล้องกับจำนวนคนไทย / แรงงานไทยที่พำนักในสิงคโปร์	ควรมีการจัดสรรงบประมาณในปริมาณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนคนไทย / แรงงานไทยที่พำนักในสิงคโปร์	1) กระทรวงการต่างประเทศ พักติดกับส่วนราชการและหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดสรรงบประมาณให้เห็นความสำคัญในด้านนี้ 2) สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ เร่งหาพันธมิตร โดยเฉพาะภาคเอกชนไทยและสิงคโปร์ในท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ เพื่อแบ่งเบาภาระงบประมาณให้แก่รัฐบาล ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่จะต้องชี้ให้ภาคเอกชนไทยและสิงคโปร์ในท้องถิ่นเข้าใจ คือ การสนับสนุนดังกล่าวถือเป็น CSR ขององค์กรและเป็นการทำตลาดให้กับธุรกิจตนเองในหมู่ชาวไทย

การศึกษาและนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ ในส่วนของภารกิจการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในสิงคโปร์ พร้อมเสนอวิธีดำเนินการด้วยนั้น เป็นการมุ่งแก้ไขด้วยการบริหารจัดการ และลดการพึ่งพาการเพิ่มบุคลากรและงบประมาณ

ผู้ศึกษาเห็นว่า การปรับปรุงด้านภารกิจและงบประมาณนั้น ค่อนข้างยากในการดำเนินการ เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกับหน่วยงานภายนอกอย่างมาก และมีปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของสถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ และกระทรวงการต่างประเทศ ในส่วนการปรับปรุงด้านบุคลากรนั้น นอกจากเป็นการแก้ปัญหาโดยตรงจากภายในองค์กรและมีหลายปัจจัยที่สามารถกำหนดทิศทางได้ ยังเป็นความมุ่งหวังที่จะให้หน่วยงานมีการบริหารจัดการที่ดี สร้างและปลูกฝังบุคลากรให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และมีทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีในการ

บริการประชาชน ดังนั้น การปรับปรุงด้านบุคลากร จึงเป็นแนวทางการดำเนินการที่ยั่งยืน เพราะคนหรือบุคลากรคือหัวใจของการพัฒนา

บรรณานุกรม

หนังสือ

พัฒนา กิติอาษา. คนไกลบ้าน ทำให้การของคนไทยในสิงคโปร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มติชน, 2553.

สุภางค์ จันทวานิช. ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90: รายงานผลสังเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยเพื่อการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

อื่นๆ

กระทรวงการต่างประเทศ. แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2553 – 2556, 2553.

พรรณพิมล สุวรรณพงศ์. การบริหารจัดการงานบริการประชาชนในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหาร-การทูต รุ่นที่ 1 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ, 2552.

พัฒนา กิติอาษา. โรคไหลตายกับสุขภาพแรงงานไทยในสิงคโปร์. สมาคมเพื่อนแรงงานไทยในสิงคโปร์, 2553.

สำนักงานแรงงานในประเทศสิงคโปร์. รายงานสถานการณ์แรงงานไทยในสิงคโปร์, 2549.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายเฉลิมพล ทันจิตต์
การศึกษา	
พ.ศ.2523	B.Sc. Russian Language and Soviet Studies, (Honours), University of Surrey, UK
พ.ศ.2524	M.A. Area Studies-Eastern Europe and Russia University of London, UK
การรับราชการ	
พ.ศ.2525	นายเวร (ชั้น 1) (เจ้าหน้าที่การทูต 3) กองยุโรป กรมการเมือง
พ.ศ.2526	เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองยุโรป กรมการเมือง
พ.ศ.2528	เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองคมนาคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมอาเซียน เจ้าหน้าที่การทูต 5 กองยุโรป กรมการเมือง
พ.ศ.2529	เลขานุการโท (เจ้าหน้าที่การทูต 5) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว
พ.ศ.2532	เลขานุการเอก (เจ้าหน้าที่การทูต 6) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว
พ.ศ.2534	เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองยุโรป กรมการเมือง
พ.ศ.2535	เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองยุโรป 1 กรมยุโรป เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองยุโรป 1 กรมยุโรป
พ.ศ.2536	ที่ปรึกษา (เจ้าหน้าที่การทูต 7) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก
พ.ศ.2537	อัครราชทูตที่ปรึกษา (เจ้าหน้าที่การทูต 8) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก
พ.ศ.2539	อัครราชทูตที่ปรึกษา (เจ้าหน้าที่การทูต 8) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน
พ.ศ.2541	ผู้อำนวยการกอง (เจ้าหน้าที่การทูต 8) กองพาณิชย์และอุตสาหกรรม กรมอาเซียน
พ.ศ.2543	กงสุลใหญ่ (เจ้าหน้าที่การทูต 9) สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์

- พ.ศ.2545 เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง (เจ้าหน้าที่การทูต 10)
สำนักงานปลัดกระทรวง
- พ.ศ.2547 เอกอัครราชทูต (เจ้าหน้าที่การทูต 10) สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์
- พ.ศ.2550 เอกอัครราชทูต (เจ้าหน้าที่การทูต 10) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงธากา
- พ.ศ.2553 เอกอัครราชทูต (นักบริหารการทูต ระดับสูง) สถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงมอสโก

ตำแหน่งปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

รองปลัดกระทรวง (นักบริหาร ระดับสูง)
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ